

Av Lena Kautsky, professor i marin botanik vid Botaniska institutionen, Stockholms universitet, samt nytitillträdd föreståndare för Stockholms Marina Forskningscentrum.

Framgång i miljöarbetet – väl värd stor rubrik!

Den svenska vattenförvaltningen genomgår just nu stora förändringar i samband med genomförandet av EU:s ramdirektiv för vatten. Målsättningen är att kommande generationer skall ha tillgång till rent vatten och en levande skärgård med alla de naturresurser och ekologiska tjänster som ett hav utan övergödning och gifter kan ge oss.

Under de senaste 100 åren har mänskliga aktiviteter orsakat många och stora miljöförändringar i Östersjöns ekosystem. Fosfor- och kvävehalterna ökade kraftigt i kustvattnen och fram till 1970 gick Solna stads avloppsvatten orenat ut i Brunnsviken, mitt inne i Stockholm. Vi som gick utmed stranden på våren efter islossningen, minns hur det stank som av ruttna ägg och hur döda fiskar låg och flöt i strandkanten. Införandet av reningsverk med modern teknik har gett oss en förbättrad vattenkvalitet i många kustvattnen. Vi kan idag bada och fiska på många platser där detta inte var möjligt för 30 år sedan.

Men vårt minne kan spela oss ett spratt. Det som min generation uppfattar som en övergödd miljö, t.ex. de tjocka mattorna av grönsläck på klipporna, kommer mina barnbarn att uppfatta som naturligt om vi inte lyckas åstadkomma ytterligare förbättringar. Tyvärr glömmet vi också alla de positiva förändringarna som skett. För 20 år sedan såg jag sällan någon havsörn i skärgården. Nu händer det ofta att jag har lyckan av att se flera stycken sväva högt över mitt huvud. Beslutet om att förbjuda användningen av PCB och DDT gav resultat, även om det tog tid.

Arbetet med att nå vårt miljömål "Hav i balans samt levande kust och skärgård" pågår nu runt om i landet. Vattenadministrationer med avrinningsområden som bas kommer att byggas upp. Program ska utarbetas där åtgärder vidtagna långt uppe på land ska leda till en förbättrad miljö vid kusten.

Samtidigt arbetar en Havsmiljökommission med att ta fram en strategi för hur vi ska kunna uppnå målet att ha ett friskt och levande hav som förvaltas på ett hållbart sätt för framtida generationer. När kommissionens arbete är klart är avsikten att resultatet ska spridas genom en "road show" utmed kusten.

Min övertygelse är att dessa mål inte går att nå enbart med mer forskning och en ökad kunskap. Det som kommer att vara kritiskt är tillgången på kunniga informatörer som kan översätta och presentera alla forskningsresultat så att vi alla förstår varför vi behöver förändra vårt beteende. Dessa "översättare" kommer att bli ännu mer betydelsefulla när vi tillsammans runt Östersjön skall åstadkomma de förändringar som behövs för ett hållbart nyttjande av Östersjöns känsliga ekosystem.

Och för att klara detta mål behöver vi också få veta när vi lyckas, inte bara när vi misslyckas. Så låt oss få se positiva rubriker i framtiden med lika stor text som vid tidigare katastrofer, t.ex. "Östersjöfisket – först med att KRAVMärkas i världen". Detta är ett mål värt att tala och skriva om!

Lena Kautsky